

Indenrigsministeren (Rode): Det Forslag til midlertidig Lov om Regulering af Prisen paa Levnedsmidler og Varer, som jeg skal have den Ære at fremsætte for dette høje Ting, gaar ud paa at søge Bemyndigelse for Indenrigsministeren til indtil videre at træffe Foranstaltninger til Regulering af Prisen paa Levnedsmidler og Varer, derunder ogsaa mod fuld Erstatning at lade Staten overtage saadanne Levnedsmidler og Varer, som det er af Betydning for Samfundet at have Raadighed over.

Det Problem, der under saa mægtige Kriser som den nærværende rejser sig som et Krav: at regulere Prisen paa Levnedsmidler og de vigtigste andre Forbrugsvarer, er sikkert et af de allersværeste, og det kan ikke løses efter en enkelt bestemt Formel. I et Andragende fra Bornholm har først Rønne Byraad og derefter Bornholms Amt anmodet Regeringen om til en saadan Regulering af Priserne paa Øen at tilvejebringe et Forbud mod Udførsel af forskellige Varer, dels dem, som nu er nævnte af Justitsministeren, og dels og ganske særlig Kartoffer og et Forbud mod disses Udførsel ikke blot fra Bornholm til Udlandet, men ogsaa fra Bornholm til det øvrige Land, og Bornholms Amt har videre ønsket en Bemyndigelse for Øens Myndigheder til at fastsætte Maksimalpriser paa visse Varer. Det er vistnok sandsynligt, at en saadan Bemyndigelse til at ansætte visse Maksimalpriser for Varer paa et saa begrænset Omraade som Øen Bornholm kan virke efter det Formaal, som det har, men det er meget tvivlsomt, om det samme Middel kan anvendes for et helt Statssamfund. Dette Spørgsmaal maa sikkert overfor enhver Enkelthed for sig optages til Drøftelse, idet Fastsættelsen af en Maksimalpris efter de Kendsgeminger og Erfaringer, som foreligger, stundom kan virke til, at Varerne skjuler sig, og intet er for Samfundet i en saadan Situation som den foreliggende farligere end netop dette.

Den Bemyndigelse, som er nævnt i § 1: Retten til mod fuld Erstatning at lade Staten overtage visse Levnedsmidler og Varer, er allerede et Middel til Opnaaelse af Formaalet. Vort Samfunds øjeblikkelige Beholdninger af Kul og Kokes og de Vanskeligheder, som kan opstaa for Landets fremtidige Forsyning deraf, er fuldt vel skikkede til at rejse Spørgsmaalet om Nødvendigheden for Staten af at sikre sig et fuldstændigt Tilsyn med de

Beholdninger, som forefindes, muligvis ogsaa Overtagelse deraf. Indenfor denne sidste Mulighed er ogsaa indbefattet Adgang for Staten til under Indkaldelser, som paalægger Staten Underhold af et meget betydeligt Mandskab, at skaffe Levnedsmidler, og Erhvervelsen af disse Varer bør selvfølgelig finde Sted under saadanne Former, at ikke Prisen opskrues derved baade for Staten og videre for de enkelte. Det foreslaas i Lovforslaget, at Købesummen for Varer, som Staten maatte overtage, fastsættes af Kommissioner, hvis Virksomhedsomraade og Sammensætning bestemmes ved kgl. Anordning. Jeg skal nævne, at man i Norge har udstedt eller har under Udstedelse en kgl. Resolution, hvori en Komité paa 7 Medlemmer faar overdraget et Hverv, som svarer til det i § 1 omhandlede, og denne Komité bemyndiges ogsaa til at fastsætte Maksimalpriser. Jeg tør ikke paa dette Tidspunkt udtale mig om, hvilke Former vi vil finde hensigtsmæssige, men vi har ment, at det var nødvendigt, at en Bemyndigelse til at foretage Foranstaltninger forelaa, og vi har endvidere ment, at det var umuligt at angive nøjere, hvilke Foranstaltninger der var at foretage. Vi bevæger os ind i en mørk Tunnel, hvis Lys vi ikke kan se forude endnu, og hvor vi fra Dag til Dag maa foretage de Foranstaltninger, som er nødvendige, og de lovlige Bemyndigelser hertil maa foreligge. Jeg skal bede det høje Ting om at overveje Lovforslaget og eventuelt give den Bemyndigelse, her søges.

Det andet Lovforslag, jeg skal tillade mig at fremsætte, angaar det Spørgsmaal, som blev rejst af det ærede Medlem for Københavns Amts 2den Valgkreds (K. M. Klausen) angaaende Statshjælp til de indkaldtes Familier. Efter Overvejelse af Forholdene har man ment, at det var rigtigst, at denne Understøttelse til Familier, der ved Indkaldelserne kommer i Trang, skete ved Hjælp af de kommunale Hjælpekasser, idet disse bedst er i Stand til at overveje alle de Forhold, som i det enkelte Tilfælde gør sig gældende. I København vil dette sige, da der ingen Hjælpekasseinstitution findes her, en Samvirken mellem Kommunen og Understøttelsesforeningen, som alt er etableret. Men det er klart, at man ikke kan paalægge de enkelte Kommuner at bære hele Byrden ved denne ekstraordinære Understøttelse, og det foreslaas derfor at lade Staten erstatte de to Trediedele af det Beløb, som Hjælpekasserne har udredet i nævnte